Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע ציטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריערען אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז בעגינגט מיט דעם טאגע דער ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט זיך אין פעסט אלט-גאססע נו׳ 1, וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יודישע פעסטער ציטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייאמאל וועכענטליך (מאנטאג, מיטוואך אונד פֿרייטאג).

אונד קאָסטעט פֿיר עסטערייך-אונגארן גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר., האלביעהריג 5 " ", פֿירטעלייעהריג 2 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.

פֿירס אויסלאנד גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר., האלביעהריג 5 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו., פֿירטעלייעהריג 2 " " 75 " "

Nr. 30, צעהנטער יאהרגאנג | פעסט, פֿרייטאג ג׳ ואדר ה׳ת׳ר׳ל׳ח׳ | Pest, den 8. März 1878

דער קאָנגרעס.

דער שטרייט : אָב קאָנגרעס אָדער קאָנפֿערענץ? — שיינט גליקליך זיינע לאָזונג געפֿונדען צו האבען. דיעזער שטרייט וואר קיין בלוטיגער; מאן ענטשלאָס זיך איינפֿאך נאך פֿיעלען בעראטהונגען פֿיר איינען קאָנגרעס, וואָ ניכט בלאָס בעפֿאָללמעכטיגטע געזאנדטע, זאָנדערן דיא מיניסטער דער פֿערשיעדענען שטאאטען זעלבסט צוזאממענטרעטען ווערדען, אום פֿאָללקאָמען ענדגילטיגע בעשליססע צו פֿאססען. דיעזע טהאטזאכע אן אונד פֿיר זיך מוס שאָן אלס בעדייטענדע ערדונגענשאפֿט בעטראכטעט ווערדען. מאן פֿערגעססע דאָך ניכט, דאס איינע קאָנפֿערענץ, וואָ נור בעפֿאָללמעכטיגע געזאנדטע ערשיינען אונד בעטרעפֿס יעדעס איינצעלנען פֿערהאנדלונגספונקטעס בייא איהרען רעגיערונגען ערסט אנפֿראגען מיססען, קיים געאייגנעט ווערע, דען אָבוואלטענדען שוויעריגקייטען איין ענדע צו מאכען. אונד העטטען שאָן דיא געזאנדטען איינע וויכטיגע בעשליססע פֿערטיג געבראכט, זאָ קאָננטען דיעזע בעשליססע פֿאָן דער איינען אָדער דער אנדערען מאכט דאָך נאכטרעגליך פֿערוואָרפֿען ווערדען. אללע קאָנפֿערענץ-בעשליססע ווערען זאָדאנן בלאָס ווערטהלאָזעס בעשריעבענעס פאפיער. — איירָאפא ווירדע זיך אלזאָ אין דערזעלבען פֿערווירטען לאגע בעפֿינדען וויא פֿאָר דער קאָנפֿערענץ. —

אוים דיעזעם גרונדע זאגען וויר, דאס שאָן דער קאָנגרעס אן אונד פֿיר זיך אלס בעדייטענדע ערדונגענשאפֿט צו בעטראכטען זייא, דא דיא בעשליססע איינעס קאָנגרעססעס, אויף דעם דיא מיניסטער דער פֿערשיעדענען שטאאטען זעלבסט ערשיינען, פֿיר גאנץ איירָאפא בינדענד זינד, אונד דעסהאלב אויך אם מייסטען געאייגנעט ערשיינט, איינע גינסטיגע לאָזונג דער גראָסען פֿערווירונגען צו ברינגען, דיא דורך דען רוסיש-טירקישען קריעג ענטשטאנדען זינד.

דיעזער קאָנגרעס געווינגט אבער נאָך וועזענטליך אן וויכטיגקייט דורך דיא מעלדונג, דאס דערזעלבע אין בערלין צוזאממענטרעטען זאָלל, דאמיט אויך פֿירסט ביסמארק אונד פֿירסט גאָרטשאקאָף אן דעמזעלבען טהיילנעהמען קאָננען. דער קאָנגרעס זאָלל ענדע דיעזעס מאָנאטאס צוזאממענטרעטען. אלליי דאס איזט פֿיר אונזערע מאָנארכיע פֿאָן גינסטיגער בעדייטונג, דא פֿירסט ביסמארק אלס פרעזידענט דעם קאָנגרעססעס געוויס אללעי זיינען איינפֿלוס אויסאיבען ווירד, דאס רוסלאנד דורך זיינע פֿריעדענס-בעדינגונגען דיא אינטערעססען אונזערער מאָנארכיע ניכט שעדיגע.

אין דער טהאט שיינט רוסלאנד שאָן יעטצט צו איינער גראָסערען נאכגיעביגקייט געניינט צו זיין. איין רוסישעס רעגיערונגס-בלאטט אייסערט זיך דענן אויך איבער דיא לאגע פֿאָלגענדערמאסען : „דאס איזט דאָך געוויס, דאס רוסלאנד אונטער צושטיממונג פֿאָן גאנץ איירָאפא דיא בעפֿרייאונג דער קאטהאָלישען בעפֿאָלקערונג פֿאָם טירקישען יאָכע אונטערנאָממען האט. דיעזע בעפֿרייאונג איזט געלונגען. זיא ווירד דענן אויך, דא זיא אונטער דער צושטיממונג איירָאפא׳ס ערפֿאָלגטע, קיינע ענדערונג ערליידען. נון האט אבער רוסלאנד פֿיר זיך אונד יענע קליינען שטאאטען, דיא איהם בייא דיעזער בעפֿרייאונגס-ארבייט געהאָלפֿען, איינע קריעגס-ענטשעדיגונג זיכערן מיססען.

דיא הירדויף בעציגליכען בעדינגונגען דעם פֿריעדענס - שלוססעס זינד בעדייטענד געמילדערט וואָרדען, אום אללע בעזאָרגניססע דער איירָאפעאישען מעכטע וועגען שעדיגונג איהרער אינטערעססען צו בעזייטיגען. זיא קאָננען אבער אויך יעטצט נאָך איינע ענדערונג ערפֿאהרען, אום איינע פֿאָללקאָממענע בערוהיגונג דער פֿערשיעדענען גראָס-מעכטע צו ערציעלען.״

אוים דיעזער אייסערונג געהט דייטליך דיא געניינגטהייט רוסלאנדס הערפֿאָר, יענע בעדינגונגען דעם פֿריעדענס-פֿערטראגעס, וועלכע דיא אינטערעססען אירגענד איינער אנדערען גראָס-מאכט שעדיגען, אויף איינעם קאָנגרעססע מאָגליכסט מילדערן צו לאססען. פֿריילליך ווירדע עס זעהר נאָטהיג זיין, דיא געזאממטען בעדינגונגען דעם פֿריעדענס-פֿערטראגעס קעננען צו לערנען, אום איין קלארעס אורטהייל דאריבער צו געווינגען, וועלכע פונקטע דערזעלבען דען אינטערעססען דער פֿרעמדען מעכטע געפֿעהרליך ערשיינען מיססען. דיא פונקטע, וועלכע איבער דיא צוקינפֿטיגע געשטאלטונג פֿאָן מאָנטענעגרא, סערביען, רומעניען אונד בולגאריען פֿערהאנדעלן, זינד יעדאָך ביז הייטע נאָך איממער ציעמליך דונקעל. וויר וואָללען אינדעס אללע ביזהער בעקאננטען פֿריעדענס-בעדינגונגען היער פֿאָלגען לאססען; דיעזעלבען לויטען:

„1) דיא קריעגס-ענטשעדיגונג איזט מיט 1410 מילליאָנען רובעל פֿעסטגעזעטצט. פֿיר 1100 מילליאָנען רובעל ערהאלט רוסלאנד אנשטאטט באארגעלד פֿערשיעדענע טירקישע געביעטס-טהיילע אין אזיען. איבער דיא ענטריכטונג דער וויטערען 310 מילליאָנען רובעלן זינד דיא טערמינע אונד בעדינגונגען פֿארלייפֿיג נאָך ניכט פֿעסטגעזעטצט וואָרדען; — 2) סערביען אונד מאָנטענעגרא ערהאלטען איינע געביעטס-פֿערגראָסערונג, וואָבייא מאָנטענעגרא אויך דען זעע-האפֿען פֿאָן אנטיוואָרי געווינגט; — 3) אין גאנץ בולגאריען ווירד איינע מיליטער-שטראסע פֿיר דיא פאָסט אונד דען סאָלדאטען-טראנספאָרט אנגעלעגט; — 4) דיא געפֿליכטעטען מאָהאמעדאנער קאָננען נאָך בולגאריען צוריקקעהרען, דאָך מוס דיעס בינגען צוויי יאהרען געשעהען, דא איהרע גרונדשטיקע זאָנסט פֿערקויפֿט ווערדען צו גונסטען דער וויטווען אונד וואייזען יענער, דיא אים קריעגע געפֿאללען זינד; 5) דאס קריעגס-מאטעריאל (נעמליך: קאנאָנען, וואפֿפֿען אונד פולווער), וועלכעס אין דען בולגארישען פֿעסטונגען, וויא אויך אין דען פֿעסטונגען שומלא אונד ווארנא זיך בעפֿינדעט, בלייבט אייגען טהום דער טירקייא; — 6) איינע 50000 מאנן שטארקע רוסישע ארמעע ווירד צוויי יאהרע הינדורך בולגאריען בעזעטצען; דיעזע רוסישע ארמעע ווירד אויף קאָסטען בולגאריענס ערהאלטען ווערדען; — 7) רומעניען ווירד ערמעכטיגט, זיינע קריעגס-ענטשעדיגונגס-פֿאָרדערונגען אויף איינע פֿייסט צו בעשטיממען, וועהרענד סערביען אונד מאָנטענעגרא צור פֿאָרדערונג איינער קריעגס-ענטשעדיגונג קיינע בערעכטיגונג האבען; — 8) דיא שטייער-ריקשטענדע אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא ווערדען געשטריכען; דיא איינקינפֿטע דיעזער פראָווינצען ביז צום יאהרע 1880 פֿליעסען עבענפֿאללס ניכט אין דיא שטאאטס-קאססא דער טירקייא, זאָנדערן ווערדען דיעזעלבען צו איינעם דאָפעלטען צוועקע פֿערווענדעט, נעמליך: דיא פֿערוויסטונגען דער אייפֿשטענדישען אָרטשאפֿטען וויעדער גוט צו מאכען, אונד דאנן עסטערייך-אונגארן דיא סוממען צו ערשטאטטען, וועלכעס דאסזעלבע צור ערהאלטונג דער פֿליכטלינגע אוים באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא פֿעראויסגאבען מוסטע; — 9) דיא מעער-ענגען דער דארדאנעללען בלייבען פֿיר דיא האנדעלס-שיפֿפֿע אללער איירָאפעאישען שטאאטען פֿרייא; — 10) רוסלאנד ערהאלט דיא דאָברודשא, אום דיעזעלבע בייא רומעניען געגען בעסאראביען איינצוטוישען; — 11) דער פֿריעדענס-פֿערטראג מוס בינגען 14 טאגען בעשטעטיגט זיין, וואָדאנן ער זאָגלייך בינדענדע קראפֿט ערהאלט; — 12) דיא רוסען בעגינגען זאָגלייך דיא טירקייא צו פֿערלאססען אונד דארף, מיט אויסנאהמע בולגאריענס, נאך פֿערלויף איינעס פֿיערטעל יאהרעס קיין רוסישער סאָלדאט אויף טירקישעם געביעטע זיך בעפֿינדען; — 13) דיא רעכטע דער, אללען שטאאטען אנגעהאָריגען דאָנוי-קאָממיססיאָן צור רעגעלונג דער דאָנוי-שיפֿפֿאהרט, בלייבען אונפֿערקירצט: — 14) דיא טירקייא האט דיא פֿפֿליכט, דיא פֿאהרבארקייט דער דאָנוי-מינדונג, וועלכע וועהרענד דעם קריעגעס דורך לעגונג פֿאָן מאָרפעדאָ׳ס צערשטאָרט וואורדע, אויף איהרע קאָסטען וויעדער הערצושטעללען.״

דיעס זינד דיא ביזהער בעקאננטען בעדינגונגען דעם פֿריעדענס-פֿערטראגעס. עס איזט נור נאטירליך, דאס עס עבען דיא ג ע פֿ ע ה ר ל י כ ס ט ע ן זינד, וועלכע נאָך איממער געהיים געהאלטען ווערדען. אָב עס דעם קאָנגרעססע געלינגען ווירד, אלל דיא שוויעריגקייטען צו בעזייטיגען — דאס קאָננטע הייטע נאָך קיין בעקאָנספֿיעלד, קיין אנדראשי, קיין ביסמארק אונד אויך קיין גאָרטשאקאָף מיט פֿאָללער בעשטיממטהייט בעאנטוואָרטען. פֿאָר אללעם מאָגע נור דער קאָנגרעס צוזאממענטרעטען; אן גוטעם ווילען פֿיר דיא ערהאלטונג דעם איירָאפעאישען פֿריעדענס ווירד׳ס אויף דעם קאָנגרעססע געוויס נ י כ ט פֿ ע ה ל ע ן.

אלליין טיישען דירפֿען וויר אונס ניכט, דאס הייטע מאָגליכערוייזע זעלבסט דאס צוזאממענטרעטען דעם קאָנגרעססעס נאָך איינע געוואלטיגע שטאָרונג ערליידען קאָנן. איינע לאָנדאָנער דעפעשע פֿאָם 6-טען דיעזעס מעלדעט נעמליך פֿאָלגענדעס: „אָבגלייך דער פֿריעדע בערייטס אָבגעשלאָססען איזט, האט דיא טירקישע רעגיערונג עס געשטאטטעט, דאס דיא רוסען אין סאן שטעפֿאנאָ זאָלאנגע פֿערבלייבען, אלס דיא ענגלישען קריעגס-שיפֿפֿע אים מארמארא-מעער, אונווייט פֿאָן קאָנסטאנטינאָפעל, איהרע שטעללונג בעהאלטען.״ —

דיעס צייגט פֿאָן דעם אונגעהייערען מיסטרויען, וועלכעס צווישען רוסלאנד אונד ענגלאנד הערדשט. קיינע דיעזער מאכט וואגט עס, פֿאָן דער נעהע קאָנסטאנטינאָפעלס זיך צו ענטפֿערנען, דא זיא פֿירכטעט, דאס דיא אנדערע מאכט זאָגלייך אויף דיא טירקישע הויפּט-שטאדט דיא האנד לעגען ווערדע. — עס עראינגערט דאס אן צווייא לייטע, וועלכע אויף דער שטראסע איינען דוקאטען געפֿונדען, דען יעדער פֿיר זיך אלליין בעהאלטען מאָכטע. זיא פֿעראייניגטען זיך ענדליך דארין, דיא אנגעלעגענהייט דורך דאס געריכט שליכטען צו לאססען. אלליין יעטצט ענטשטעהט ערסט איינע נייע שלעגערייא דאריבער: ווער פֿאָן ביידען ביז צור ריכטערליכען ענטשיידונג דען דוקאטען בייא זיך האלטען זאָלל, נאכדעם קיינער דערזעלבען

נען טערנאָ אויף דער לאָטטעריע אָדער איינען הויפט-טרעפפער מיט איינעם לאָזע געמאכט, אין איהרער פֿריידיגען אויפֿרעגונג פֿאָם שלאגע גע-טראָפֿפֿען וואורדען. דיעזער טאגע בעטראכטעטע היער אויף דער קערעפעשער שטראססע איין מאנן דיא געצאָגענען נוממערן דער אָפֿנער לאָטטעריע, זוכטע אין זיינער בריעפֿ-טאשע איינינגע מינוטען הערום — אונד שטירצטע טאָדט צוזאממען. דער מאנן האטטע נעמליך ווירקליך איינען טערנאָ גע-מאכט, דאָך האט דענזעלבען ניכט דאס גליק, זאָג-דערן דאס אונגליק געטאָדטעט. ער געוואנן נעמ-ליך דיא טרויריגע איבערצייגונג, דאס איהם דער רישקאָנטאָ אוים דער בריעפֿ-טאשע פֿערלאָרען געגאנגען. אללענפֿאללס איין זעהר אונגליקליכעס גליק דאס, ווענן יעמאנד איינען טערנאָ מאכט אונד דאס געלד דעננאָך ניכט בעהעבען קאנן, ווייל איהם דער רישקאָנטאָ פֿערלאָרען געגאנגען איזט!

* (איין באָזעס צייכען פֿיר רוסלאנד.) אוים קאָנסטאנטינאָפעל ווירד פֿאָם 4-טען דיעזעס געמעלדעט: „דער פֿירסט טשערקאנסקי, דען דער רוסישע קאיזער צום פֿאָר-לייפֿיגען גובערנער פֿאָן בולגאריען ערנאננט האט, איזט הייטע פֿאָם שלאגע געטראָפֿפֿען וואָרדען. דער שייך איל איזלאם (מאָהאממעדאנישער ערצ-בישאָף) בעהויפטעט, דאס דיא שטראפֿע גאָטטעס דען פֿירסטען ערייללט האבע, ווייל ער גובערנער איינער פֿאָן דער טירקייא געריבטען פראָווינץ וואורדע אונד זייא דיעזער שלאג-אנפֿאלל איבער-הויפט איין באָזעס צייכען פֿיר רוסלאנד.“ — ליי-דער האט דיא טירקייא קיינען גרונד, איבער דען טאָד דיעזעס ערסטען רוסישען גובערנערס אין בולגאריען זיך צו פֿרייען. זעלטען, דאס עטוואס בעססערעס נאכקאָממט.

* (צוזאממענשטאָס צווישען רוסען אונד רומענען.) דיא גוטען פֿריינדע, דיא רוסען אונד רומענען, וועלכע צור בערויבונג דער טירקייא געמיינשאפֿטליך אויסצאָ-גען, ליעגען נון איינאנדער אין דען האארען. איינע ביקארעסטער דעפעשע פֿאָם 4-טען דיעזעס מעל-דעט נעמליך פֿאָלגענדעס: „דאס פֿערהעלטניס רומעניענס צו רוסלאנד ווירד אימּמער געשפאנג-טער. דאס רוסישע מיליטער-קאָממאנדאָ וויללל נעמליך דיא גאנצע פֿערוואלטונג רומעניענס אן זיך רייסען. אין גיאורגעווא האבען זיך דיא רוסי-שען מיליטער-בעהאָרדען זאָלכע געוואלט-טהא-טען ערלויבט, דאס דיא רומענישע רעגיערונג זיך געצוואונגען זאה, איינע רומענישע ארמעע-אבטהיי-לונג דאהין צו ענטזענדען, וועלכע דיא אויפֿגאבע האט, דיא רוסישען מיליטער-בעהאָרדען פֿאָן דער אומגעגענד אויך מיט געוואלט צו פֿערטרייבען. דער צוזאממענשטאָס דירפֿטע איין רעכט בלוטי-גער ווערדען. פֿירסט קארל איזט פֿעסט ענט-שלאָססען, פֿאָר דער רוסישען געוואלט ניכט צו וועיכען.“ — נון, ווענן זיך דיא רוסען אונד רומע-נען געגענזייטיג דיא קאָפפֿע בלוטיג שלאגען, דא ווירד איראָפא היעריבער געוויס קיינע איינציגע טהרענע פֿערגיעסען.

נייעסטעס.

דיא הייטע פֿריה היער איינגעטראָפֿפֿענען דעפעשען מעלדען: 1) דאס דיא רוסישען קריעגס-ריסטונגען אין רומעניען אן אונזערען גרענצען פֿאָרטגעזעטצט ווערדען. אללע רומענישע באהנען זינד פֿיר דיא רוסישען מיליטער-טראנס-פֿאָרטע בעשטעללט. — 2) דיא טירקייא ערקלערטע, דאס זיא יעטצט, נאכדעם זיא מיט רוסלאנד פֿריעדע געשלאָססען, אין פֿאָללקאָממענער רוהע פֿער-בלייבען ווירד, אונד ווענן יעטצט אויך ענגלאנד אונד עסטערדייך-אונגארן דען קריעג געגען רוס-לאנד בעגיננען זאָללטען, זאָ ווירד זיך דיא טירקייא דאבייא גאנץ אינפארטייאיש פֿערהאלטען. — 3) דער קאָנגרעס דער איראָפעאישען מעכטע ווירד וואהרשיינליך דאָך ניר אין בערלין צו שטאנ-דע קאָממען. — 4) דער רוסישע גענעראל איגנא-טיעף וואר בערייטס געסטערן אין קאָנסטאנטי-נאָפעל, גראָספֿירסט ניקאָלויס ווירד מאָרגען אָדער ערסט זאממטאג דען סולטאן אין קאָנסטאנטינאָ-פעל בעזוכען. — 5) וועדע באלד איין נייער אנלאסס צו איינעם ענגליש-רוסישען קריעגע געגע-בען. דער דאָלמעטש דעם ענגלישען געזאנדטען וואורדע נעמליך פֿאָם רוסישען גענעראל איגנא-טיעף אויף דאס גראָבסטע בעשימפֿפֿט אונד בע-לײדיגט. אונד אין דיעזעם אללײן העטטע ענג-לאנד איינען גרונד צור אויפֿנאהמע דעם קריעגעס געגען רוסלאנד פֿינדען קאָננען. — 6) דאס דיא טירקייא דעננאָך 300 מילליאָנען רובעל ראטענ-ווייזע אין 6 יאהרען אן רוסלאנד צו צאהלען הא-בען ווירד. איסערדעם מיססען 10 מילליאָנען רו-בעל גלייך בעצאהלט ווערדען.

געשעפֿטסבעריכט

געטרייד-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר נעס-טערן וועניג צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר שוואך, פֿערקויפֿט וואורדען 8000 מטצ.

ווייצען טהייס 100 מעטר-צטר. 78 קילאָ 12.— גולד. — 1200 מעטר.-צטר. 77.5 קילאָ 12.35 גולד. 200 מעטרצטר. 77.5 קילאָ 11.70 גול. 2000 מעטר. צטר. 76.5 קילאָ 11.75 גולד.

קוקורוץ פער מאי 7,32 — 7.37 גול.

האפער פער פֿריה-יאהר 6.60 — 6.65 גולד.

וויענער שלאכט-פֿיעהמארקט. דער אויפֿ-טריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פֿיעהמארקטע אם 4-טען ד. מ. בעטרוג 2715 שטיק. דאפֿאָן וואָרען: 1814 אונגארישע, 451 פאָלנישע אונד 454 דייטשע. — דיא פרייזע שטעלל-טען זיך פער 100 ק.: אונגארישע מאסט-אָכסען — 52 - 58 גול. פאָלנישע 53—56 גולד. דייטשע 53—59 גולדען.—

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

אנצייגען.

קאָנקורז

אין דער היעזיגען איזראעליטישען אייט-אָרטהאָדאָקסען געמיינדע איזט מיט נעכסטעם קורזע דיא שטעללע איינעם חזן אָדער טיכטיגען פֿאָרבעטערס, דער צוגלייך שו״ב וקורא זיין מוס, מיט איינעם יאהרעס-געהאלטע פֿאָן 300 גולדען, פֿרייער וואָהנונג, גאנצער שחיטה אונד זאָנסטיגען נעבענאיינקינפֿטען צו בעזעטצען. בעווערבער, דיא מיט קבלות פֿאָן אָרטהאָדאָקסען ראבבינען פֿער-זעהען זינד, האבען ביז צום 20-טען אפריל ל׳ י׳ צו איינעם פראָבע-פֿאָרטראגע צו ערשיינען. ניר דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא רייזע-קאָסטען פֿערגיטעט — אונד אין קאָנוועניערענדעם פֿאללע אויך איינע געהאלטס-אויפֿבעססערונג אין אויס-זיכט געשטעללט.

נאָדי-מעדיער (קאָמאָרנער קאָמ׳) 1878.

אבראהאם ווייס, פרעזעס

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען איזראעלישען קולטוס גע-מיינדע ווירד איין טיכטיגער שוחט ובודק, דער צו-גלייך איין גוטער בעל תפלה אונד בעל קורא זיין מוס, מיט דעם יאהרעסגעהאלטע פֿאָן 400 גולדען נעבסט פֿרייער וואָהנונג האלבער שחיטה אונד נעבען עמאָלומענטען, פֿאָם ערסטען מאי ל׳ י׳ אן אקציפטירט. — רעפֿלעקטאנטען וואָללען זיך ביז לענגסטענס אם 15-טען אפריל אנמעלדען. ניכט אקצעפטירטע האבען אויף שפעזען פֿערגיטיגונג דורכאוים קיינען אנשפרוך.

טאָראָק-סענט-מיקלויש, פֿעבער 1878.

דער פֿאָרשטאנד.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען, לויט שלחן ערוך ומנהגיו קאָנשטיטואירטען איזראעליטישען שטאאטסקויאָ-געמיינדע, זינד פֿאָן ר״ח אייר הבע״ל פֿאָלגענדע צווייא שטעללען צו בעזעטצען. נעמליך צווייא שוחטים ובודקים ובעלי קורא. דיא צוגלייך גוטע בעלי תפלה ומוהלים זיין מיססען — מיט דעם יאהרעס געהאלטע פֿאָן יע 450 גולדען אונד יע 100 גולדען אלס קוואַרטיערגעלד נעבסט יע האלבער שחיטה אונד נעבענעמאָלומענטען. בעווערבער מיססען פראקטישע פֿאכמענגער, אונד אים בע-זיטצע מעהרערער קבלות פֿאָן אנערקאנגטען רבנים וגאוני זמנינו זיין. רעפֿלעקטירענדע וואָללען ביז לענגסטענס ר״ח ניסן הבעל צום פראָבע-פֿאָר-טראג היער ערשיינען. רייזע-שפעזען ווערדען ניר דעם אקצעפטירטען פֿערגיטעט!

ניערעדיהאז, אדר תרל״ח.

דער פֿאָרשטאנד.

קורז-טאבעללע פֿאָם 5. מערץ

געלד-קורז

	קר.	פל.
זילבער-אגיא	106	—
דוקאטען	5	61
עסטערייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	52
נאפאלעאנדאר	9	52
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58	70
20 מארקשטיקע	11	71
פאפיער רובעל	1	29

לאָזע.

	קר.	פל.
1839-ער ראטהשילד-לאָז גאנצע	314	—
דעטטא פֿינפֿטעל	314	—
1854-ער 4 פראָצענטיגע שטאאטס-לאָז	106	75
1860-ער גאנצע	110	—
דעטטא פֿינפֿטעל	118	50
1864-ער לאָז צו 100 גולדען	135	50
דעטטא 50	134	50
קאמא רעגולירונג	24	—
פירכען-לאָז	12	75
קרעדיט-לאָז	161	—
קלארי-לאָז צו 40 גולדען	29	50
דאָנו-דאמפשיפפ-פאהרט-לאָז	95	—
אינסברוקער לאָז	19	50
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	14	—
קראקויער 20	14	75
אפנער 40	29	—
פאלפי 40	28	—
רודאלפס-לאָז 10	13	50
סאלם-לאָז 40	38	25

לאָזע.

	קר.	פל.
זאלצבורגער לאָז צו 20 גולדען	15	25
סט. געניאָיס 40	28	75
סטאניסלויער 20	19	—
טריעסטער 100	120	—
דעטטא 50	61	—
וואלדשטיין 20	22	75
ווינדישגרעטצער 20	24	75
אונגארישע פרעמיען-לאָז צו 100 גולד.	76	—
דעטטא צו 50 גולדען	75	50
וויענער לאָז	85	70

ווערטה-פאפיערע.

	קר.	פל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78	50
טעמעשוואר-באנאטער	77	50
זיעבענבירגישע	74	50
גאליציש	84	—
בוקאווינער	81	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	93	75
וויינצעהענטס-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען	81	25
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 אייגהאלב פראצענט	94	50
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 אייגהאלב פראצענט	79	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד אייגהאלב פראצענט	—	—
דעטטא צו 6 פראצענט	—	—
דער פעסטער קאממערציאַל-באנק	91	75

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿריכטע		קוואליטעט פער הקטאל.	פער 100 קילאָגר.
ווייצען	ניעדער באנאטער	74	10.60—10.75
"	"	75	10.80—10.90
"	"	76	11.05—11.20
"	"	77	11.35—11.50
"	"	78	11.65—11.80
"	"	79	11.85—11.90
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74	10.95—11.05
"	"	75	11,15—11.35
"	"	76	11.45—11.55
"	"	77	11.65—11.80
"	"	78	11.90—12.05
"	"	79	12.15—12.25
"	"	80	—.——.—
"	פעסטער באָדען	74	10.70—10.80
"	"	75	10.95—11.15
"	"	76	11.20—11.35
"	"	77	11.40—11.55
"	"	78	11.65—11.80
"	"	79	11.90—11.95
"	"	80	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74	10.85—10.95
"	"	75	11.05—11.20
"	"	76	11.35—11.45
"	"	77	11.55—11.70
"	"	78	11.80—12.05
"	"	79	12.05—12.15

פֿריכטע	קוואליטעט פער הקטאל.	פער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	7.90—7.70
גערסטע מאלץ	62	8.75—8.25
גערסטע פוטטער	62	7.75—7.50
האפער	41	6.90—6.70
קוקורוץ באנאטער		.——.—
אנדערער	73	7.45—7.40
הירזע		7.25—7.—

		פער 100 קילאָגר.
ווייצען	פער אָקטאָבער	10.50
		—.—
	פֿריהיאהר	16.90
קוקורוץ		7.32
גערסטע		—.—
האפער	פֿריה-יאהר	6.60—
		—.—
רעפס		—.—

באללען-מעהל

		קר. פל.
נומער	0	23 50
"	1	23 —
"	2	22 —
"	3	21 20
"	4	20 20
"	5	18 80
"	6	17 60
"	7	15 60
"	8	12 80
"	8½	11 —

שפיריטוס: אלטע בעטהאָרף פראָצענט	34.—
נייע " קארטאָפֿעל	31.75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1878 Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

אבזיכטליך איינע צענקערייא בעגיננען, דאמיט איין דריטטער זיך היניינמישע אונד ענטוועדער טיכטיג דורכגעפריגעלט אָדער בעשטאָהלען ווערדע. אויך דיא צענקערייען צווישען רומעניען אונד רוסלאנד שיינען איינע אים געהיימען אבגעמאכטע זאכע צו זיין, אום עסטערייך-אונגארן צו פֿאָפּפּען, אלס קאָננטע עס אן רומעניען איינע שטיטצע געגען רוסלאנד האבען. וויא וועניג דער צאנק איין ערנסטער זייא, געהט אייך שאָן אויס דען מעלדונגען הערפֿאָר, דאס טאנטעגליך נייע ארמעע-אבטהיילונגען אויס דעם אינגערן רוסלאנדס אין בוקארעסט איינטרעפֿפֿען. דער וועלט זאגט מאן: „דיעזע ארמעע-אבטהיילונגען זייען בעשטיממט, דאס עראָבערטע בולגאריען צו בעזעטצען." — אללייןאין ווירקליכקייט האבען דיעזעלבען איינען גאנץ אנדערן צוועק. רוסלאנד ציעהט נעמליך אין רומעניען פֿיעל שטרייטקרעפֿטע צוזאממען, אום בייא איינער קריעגס-ערקלערונג זייטענס עסטערייך-אונגארנס זאָגליך אין זיעבענבירגען איינפֿאללען צו קאָננען! דא זיעהט מאן דאָך, דאס רומעניען אונד רוסלאנד, וויא מאן זיך אויסצודריקען פֿפֿלעגט, אונטער איינער דעקע שפּיעלען, אום עבען אונזערע מאָנארכיע אין איינען קריעג היניינצולאָקען. גראף אנדראשי איזט אבער געוויס דער מאנן ניכט, דער זיך פֿאָן איינער זאָלכען גראָבען שווינדעלייא טיישען ליעסע!

*) (וויר האבען שאָן דיא פֿאָלגען צו שפּירען!) דיא בעוועגונג אונטער דער סלאווישען בעפֿאָלקערונג אין אונגארן האט בעקאננטליך זייט בעגינן דעם רוסיש-טירקישען קריעגעס איממער מעהר אן העפֿטיגקייט געוואָננען. אונד דאס איזט וואָהל גאנץ נאטירליך! דיא סלאווען אין דער גאנצען וועלט האלטען איהרען בליק אויף רוסלאנד, אלס איהרען ערלאָזער, געריכטעט. דא נון רוסלאנד ווירקליך דיא סלאווישע בעפֿאָלקערונג אין בולגאריען פֿאָן דער טירקישען הערשאפֿט לאָזגעריססען, דא ווארטען אויך בייא אונס דיא סלאווען אויף דאס באלדיגע איינטרעפֿפֿען רוסישער הילפֿע. דיעסמאל איזט דיא געפֿעהרליכע בעוועגונג יעדאָך ניכט אין איינצעלנען קאָמיטאטען זיד-אונגארנס, וואָ דיא בעפֿאָלקערונג צום גראָסען טהיילע סלאוויש איזט, זאָנדערן אין דען פּאָליטישען קרייזען קראָאציענס. מאן ווייס, דאס דער איסגלייך צווישען דעם קאָניגרייכע קראָאציען אונד אונגארן אונס יעהרליך פֿיעלע מיליאָנען קאָסטעט. אללייןוויר בראכטען דאס גראָסע אָפּפֿער, דאמיט דיא לאָזרייסונגס-בעשטרעבונגען אין קראָאציען איינמאל דאָך איין ענדע ערהייכען מאָגען. דורך דען זיעג רוסלאנדס איבער דיא טירקייא ערמינטערט, האט נון איינע שטארקע פארטייא אין קראָאציען אונטער פֿיהרונג דעם אבגעאָרדנעטען מאקאנעץ איין פּראָגראמם ענטוואָרפֿען, וועלכעס דיא לאָזרייסונג דיעזעס קאָניגרייכס פֿאָן אונגארן גאנץ אָפֿפֿען פֿאָרדערט. דיא הויפּט-פּונקטע דיעזעס פּראָגראממעס זינד: 1) קראָאציען, סלאוואָניען אונד דאלמאציען מיססען אלס דרייא-איניגעס קאָניגרייך וויעדער הערגעשטעללט ווערדען, וואָצו אויך דיא מיליטער-גרענצע אונד דיא שטאדט פֿיאומע געהאָרען מאָגען; — 2) נור דער לאנדטאג דיעזעס דרייא-איניגען קאָניגרייכס קאָננע בינדענדע בעשליססע פֿאססען, וועלכע קראָאציען רעשפּעקטירען ווירד; — 3) דיעזער לאנדטאג ווירד אויך דאפֿיר צו זאָרגען האבען, דאס קראָאציען עבענזאָ איין אונאבהענגיגער שטאאט ווערדע, אלס אונגארן; — 4) דיא פארטייא גרינדעט שאָן יעטצט איינע צייטונג, וועלכע אלס אמטס-בלאטט דעם דרייא-איניגען קאָניגרייכס צו בעטראכטען זיין ווירד." — נון, דיעזע שפּראכע וואגען דיא הערדען אין קראָאציען נור אים הינבליקע אויף רוסישע הילפֿע צו פֿיהרען. אינדעם איזט עסטערייך-אונגארן גאָטטלאָב נאָך קיינע טירקייא, וועלכע זיך פֿאָם ראָהען רוסלאנד צערגליעדערן ליעס. וויר בעגיננען ניכט גערנע איינען קריעג; וועהע אבער דעם איבערמיטהיגען רוסלאנד, ווענן עס דיא פֿרעכהייט האבען זאָללטע, וועגען דער קראָאטישען שווינדלער אונס צו איבערפֿאללען! —

*) (איין אָרדען, וועלכער שענדעט.) הערר דר' שטעפֿאן אראדי אויס אראד וואר אים יאהרע 1848 מיליטער-ארצט, וואָבייא ער זיך אויך אום דיא פֿערוואונדעטען רוסישען סאָלדאטען גראָסע פֿערדיענסטע ערווארב. דער רוסישע קאיזער פֿערליעה הערר אראדי דאמאלס איינען אָרדען אלס צייכען זיינער אנערקעננונג. — דיעזער טאגע איבערזאנדטע דר' אראדי דיעזען רוסישען אָרדען אונזערעם מיניסטער-פּרעזידענטען מיט דער ביטטע: „דען אָרדען דעם רוסישען קאיזער צוריקצושיקען, דא איין אָרדען דעם רייבערישען רוסלאנד דעססען בעזיטצער ניכט עהרט, זאָנדערן שענדעט!" (דער מאנן האט פֿאָלקאָממען רעכט!)

*) (מיניסטער קרישפּי'ס פֿיעלווייבערייא-פּראָצעס.) אויס ראָם ווירד זאָעבען געמעלדעט: „איין טיכטיגער אדוואָקאט איזט מיט איינעם נייען געדאנקען איינגעטרעטען, אום העררן פֿאָן קרישפּי צו רעטטען. דער אדוואָקאט בעהויפּטעט בלאָס פֿאָלגענדעס: „דיא ערסטע טרויאונג דעם מיניסטערס פֿאנד אין מאלטא שטאטט אונד וואר בלאָס איינע קירכליכע. נון איזט אבער מאלטא איינענטהום ענגלאנדס. לויט ענגלישער געזעטצע גילט אבער קיינע קירכליכע עהע-שליעסונג, ווענן נאכטרעגליך ניכט אויך איינע ציוויל-עהע-שליעסונג שטאטטגעפֿונדען. דיא עהע-שליעסונג דעם מיניסטערס האט אלזאָ אין ענגלאנד גאר ניע גילטקראפֿט ערהאלטען. פֿרייליך איזט נאך איטאליענישעם געזעטצע איינע קירכליכע עהע-שליעסונג אללייןאויך גילטיג. דאָך האט דאס איטאליענישע געריכט דאס רעכט ניכט, דיא קירכליכע עהע-שליעסונג דעם העררן קרישפּי אלס גילטיג צו בעטראכטען, נאכדעם דיעזעלבע ניכט אויף איטאליענישעם, זאָנדערן אויף ענגלישעם באָדען פֿאָללצאָגען וואורדע, וואָ איינע קירכליכע טרויאונג אָהנע נאכפֿאָלגענדע ציוויל-עהע-שליעסונג ניכטיג אונד נולל איזט!" — דיעזער געדאנקע איזט איין רעכט העררליכער, אונד איזט קיין צווייפֿעל פֿאָרהאנדען, דאס דיא פֿריישפּרעכונג דעם מיניסטערס אויך ערפֿאָלגען ווירד!" — (איינע דעפּעשע פֿאָם 7-טען מערץ אויס ראָם מעלדעט יעדאָך, דאס קרישפּי פֿאָן זיינער שטעללע אלס מיניסטער דעם אינגערן אבדאנקען מיסטע! — וואס אללעס אויס איינער „צווייא-ווייבער-געשיכטע" ענטשטעהען קאנן!)

*) (אויך איין היבשעס רוסישעס שטיקל!) וויא אויס אדריאנאָפּעל בעריכטעט ווירד, זאָללטע פֿאָר וואָכען איין פֿוהרמאנן אויס קראָנשטאדט איינע לאדונג שאמפּאניער אים ווערטהע פֿאָן 7000 פֿראנקס אן דיא רוסישע ארמעע נאָך סיסטאָווא פֿיהרען. אונטערוועגס פֿערקויפֿטע דערזעלבע יעדאָך זיינען וואגען זאממט שאמפּאניער אן צווייא רוסישע יודען אום 30 דוקאטען. פֿוהרמאנן אונד יודען זינד פֿערשוואונדען. שפּעטער קאמען אנדערע פֿוהרלייטע אויס קראָנשטאדט מיט פֿערשיעדענען געגענשטענדען פֿיר דיא רוסישע ארמעע אין סיסטאָווא אן. דיא מיטגעבראכטען געגענשטענדע וואורדען איבערנאָממען, אללעס בעפֿאנד זיך אין אָרדנונג, דאָך דיא ארמען פֿוהרלייטע וואורדען דעננאָך איינגעשפּעררט. דיא רוסישען מיליטער-בעהאָרדען שריעבען נון אן דאס געריכט אין קראָנשטאדט פֿאָלגענדעס: „נאכדעם איין פֿוהרמאן אויס קראָנשטאדט אונס אום 7000 פֿראנקס שאמפּאניער פֿערואונטרייט האט, זאָ בעהאלטען וויר דיא אנדערן פֿוהרלייטע איינגעשפּעררט, ביז דיא שטאדט קראָנשטאדט דיא 7000 פֿראנקס ערלעגט האבען ווירד!" — דאס קאָננען דיא רוסען!

נייעסטען נאכריכטען.

דיא געסטערן אבענד היער איינגעטראָפֿפֿענען דעפּעשען מעלדעטען, דאס גראָס-פֿירסט ניקאָלויס פֿאָם טירקישען מיניסטער סאוופֿעט פּאשא

איינעם פֿרויען-צימטער דורכאויס ניכט קניען. וואס וואר נון צו טהון? זיא מוסטע יא איהר געליבטע איינהאלטען! פלאָטצליך פֿינג זיא נון צו שרייען אן: וועהע! וועהע! איינע שלאנגע ווינדעט זיך אום מיינען פֿוס. עדוארד ערשראק אונד ביקטע זיך צו איהרען פֿיסען, אום זיא פֿאָן דער שלאנגע צו בעפֿרייען — נון פֿינג זיא צו לאכען אן אונד זאגטע: עס איזט קיינע שלאנגע, אבער איין געליבטע איזט עס, דוא ביקטעסט דיך צו מיינען פֿיסען, צייגטעסט מיר דיא ליעבע אויף אייגענע געפֿאהר — אונד נון קאנן איך דיך הייראטען.)

„„איך בין פֿעסט איבערצייגט (זאגטע בעניאמין), דאס זיא קיינע קוניגונדע זינד!""

„יע נאכדעם! אללע דאמען זינד אייטעל, דיא איינע מעהר, דיא אנדערע וועניגער."

„„זאָ געהאָרען זיא צו דעניעניגען דאמען, דיא וועניגער אייטעל זינד. עס איזט וואָהל וואהר, דאס דאמען נור אן צווייא פֿעהלערן ליידען; ערסטענס אן אייטעלקייט אונד צווייטענס אן נייגיערדע."" (בייא דיעזען וואָרטען שטעקטע בעניאמין וויעדער דען הינויסגעפֿאללענען בריעף אין זיינע ברוסט-טאשע, וואס דיא שאָנע וויקטאָריא מיט נייגיערינען בליקען פֿערפֿאָלגטע.)

„זיא האבען רעכט! (זאגטע וויקטאָריא) איין גראָסעס טייבעל-ראד דעם ווייבליכען כאראקטערס איזט דיא נייגיערדע. איינער דער נייעסטען ענגלישען שריפֿט-שטעללער געברויכט אָפֿט דען זאטץ: „ווענן דוא דיך בייא ווייבערן איינשמייכלען ווילסט, זאָ פֿערטרויע איהנען איין געהיימניס אן."

בעניאמין לאכטע, דא ער עס וואר, וועלכער דיעזען זאטץ אין זיינעם נייעסטען ווערקע געברויכטע.

„אבער זיא האבען נאָך איינען דאמען-פֿעהלער אויפֿצוצעהלען פֿערגעססען! (זאגטע וויקטאָריא וויטער.) איך מיינע דיא אייפֿערזוכט. איך זעהע עס ניכט גערנע, ווענן יעמאנד מיר הולדיגט אונד גלייכצייטיג דיאזעלבע הולדיגונג אויך אנדערען דאמען בריינגט. זאָבאלד איך זעהע, דאס יעמאנד דיאזעלבען קאָמפּלימענטע, דיא ער מיר מאכט, אויך אנדערען דאמען אויסדריקט, זאָ עקעלט מיך דאס גאנצע מענשליכע געשלעכט אן."

בעניאמין פֿערשטאנד ניכט, וואס אונד ווען זיא מיינט. זאָלל זיא פֿיעללייכט שאָן וועגען דעם בריעפֿעס נייגיעריג אונד אייפֿערזיכטיג געוואָרדען זיין. דאס ווערע יא צו פֿיעל בייא איינער ערסטען בעקאננטשאפֿט אונד בייא איינעם ערסטען געשפּרעכע. ער וואורדע זאָגאר פֿערדריססיג, אונד זאגטע אין גערייצטעם טאָנע: „„איך האבע נאָך איינען פֿיערטען פֿעהלער דער דאמען אויפֿצוצעהלען פֿערגעססען— איך מיינע דאס לוינענהאפֿטע.""

וויקטאָריא פֿאנד זיך געטראָפֿפֿען, דענן דאס לוינענהאפֿטע וואר, וויא בייא דען מייסטען ענגלישען דאמען, אויך איהר גראָסטער פֿעהלער. בעניאמין שטיממטע נון איינען ווייכערן אונד מילדערן טאָן אן, אינדעם ער זאגטע: „„אויך דיא עדעלסטען פֿרויען-צימטער האבען מעהר אבוועכסעלנדע לוינען, זינד וועניגער גלייכגעשטיממט צו אללען צייטען, אלס וויר מעננער. אבער דיעזע איינענשאפֿט דער דאמען קאָממט אונס מעננערן זעהר צו גוטע. ווענן אונס מאנכמאל איינע דאמע ניכט זאָ ליעבענס-ווירדיג בעגעגנעט אלס זאָנסט, דא טראָסטען וויר אונס, דאס דיעס נור איינע פֿערענדערטע לוינע זייא, דיא באלד וויעדער פֿאָראיבערגעהען ווירד.""

דעם וויללייאם גלעדסטין דויערטע דיא אונטערהאלטונג בעניאמינ'ס מיט זיינער קוזינע נאר צו לאנגע, ער טראט הין אונד זאגטע: „„וויקטאָריא! איך בין גליקליך, דאס זיא מיט מיינעם פֿריינדע בעניאמין שאָן בעקאננט זינד!""

„איהר פֿריינד?" פֿראגטע וויקטאָריא ערשטוינט.

„„יא פֿריליך! מיין יוגענד-פֿריינד! ניכט וואהר, ברודער בעניאמין!""

„יא! (זאגטע בעניאמין הוסטענד, וואס דארויף דייטעטע, דאס עס מיט דער פֿריינדשאפֿט ניכט וויט הער איזט.) ענטשולדיגען זיא לאדי (ערעל-פֿריילין), דאָרט קאָממט דער מיניסטער-פּרעזידענט, איך מוס איהן שפּרעכען."

בעניאמין ענטפֿערנטע זיך, וויללייאם זאה מיט פֿאָרשענדעם אונד פֿראגענדעם בליקע זיינע קוזינע אן, אום איהר אורטהייל איבער בעניאמין צו פֿערנעהמען.

„„וואס האלטען זיא פֿאָן מיינעם פֿריינדע בעניאמין דע איזראעלי! ענטשפּריכט ער איהרען ערווארטונגען?" פֿראגטע וויללייאם.

וויקטאָריא בליעב נאכדענקענד אונד שוויעג, אונד אנשטאטט צו אנטוואָרטען, פֿראגטע זיא איהרען קוזען, אָב ער, דער דאָך זיינען פֿריינד קעננט, ניכט וויססען קאָננטע, וואס פֿיר איינען איינדרוק זיא אויף בעניאמין מאכטע?

„„נון (אנטוואָרטעטע וויללייאם שפּאָטטיש), איינע רייכע אונד שאָנע הערצאָגס-טאָכטער מאכט אויף יעדען יונגען מאנן דען בעסטען איינדרוק.""

„הא! איך ווינשטע, דאס איך ניכט שאָן אונד ניכט רייך וועהרע!" — (פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

דעם אנדערן טרויען מאג. זאָ געהט'ס אויך מיט ענגלאנד אונד רוסלאנד. זיא זינד מיט דעם צוזאממענטריטטע איינעם קאָנגרעססעס, וועלכער דיא פֿערשיעדענען שטרייטפֿראגען שליכטען זאָלל, וואָהל איינפֿערשטאנדען. אללײן זיא זינד געגען איינאנדער מיסטרויאיש; יעדע דיעזער מעכטע פֿירכטעט, פֿאָן דעם איינגעפֿינדענען דוקאטען, אָדער בעססער געזאגט: פֿאָן דער טירקישען הויפּטשטאדט זיך צו ענטפֿערנען, דאמיט דיא אנדערע מאכט קיינע פֿעראינטרייאונג פֿעראיבע. עס שטעהט מיטהין צו בעזאָרגען, דאס צווישען רוסלאנד אונד ענגלאנד אלסבאלד איין בלוטיגער צוזאממענשטאָס זיך פֿאָללציעהט, דער אבער דאנן דען צוזאממענטריטט איינעם קאָנגרעססעס צור אונמאָגליכקייט מאכט. מאן זיעהט אלזאָ, דאס וועהרענד מאן אויף דער איינען זייטע אום דאס צושטאנדעקאממען איינעם קאָנגרעססעס ארבייטעט, אויף דער אנדערן זייטע איין געוואלטיגער קריעג אויסברעכען קאנן, פֿאָר וועלכעם אללע פֿריעדענספּלענע וויא רויב-וואָלקען פֿערשווינדען מיסטען!

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איין אנגעלעגענהייט דער יודען אין רומעניען.) בעקאננטליך האט זיך דער פֿאָרשטאנד דער איזראעליטישען געמיינדע אין בערלין מיט איינעם געזוכע, וועלכעם פֿאָן מעהרערען יידישען געמיינדען אונטערפֿערטיגט איזט, אן דען דייטשען רייכס-קאנצלער פֿירסט ביסמארק געווענדעט, דאמיט ער יעטצט בייא דער רעגעלונג דער אָריענטאלישען אנגעלעגענהייט דאהין ווירקען מאָגע, דאס דיא יודען אין רומעניען פֿאָן דען ביזהעריגען פֿערפֿאָלגונגען בעפֿרייט אונד מיט דען איבריגען בירגערן רומעניענס אין בירגערליכער אונד פּאָליטישער בעציעהונג גלייכגעשטעללט ווערדען. דיעזעס געזוך איזט נון פֿאָן ביסמארקס סעקרעטער פֿאָלגענדערווייזע בעאנטוואָרטעט וואָרדען: „בערלין, דען 28-טען פֿעבבער 1878. דאס געזוך דעם פֿאָרשטאנדעס דער בערלינער יידישען געמיינדע, וועלכעס אויך פֿאָן מעהרערען פֿאָרשטעהערן יידישער געמיינדען דייטשלאנדס אונטערשריעבען איזט, וואורדע דעם רייכס-קאנצלער פֿאָרגעלעגט. זיינע דורכלויכט (נעמליך פֿירסט ביסמארק) האבען דיעזעס געזוך מיט אינטערעססע דורכגעלעזען אונד מיך בעאויפֿטראגט, אויף דיעזעס געזוך פֿאָלגענדעס צו אנטוואָרטען: דער הערר רייכסקאנצלער ווירד וויא ביזהער, זאָ אויך קינפֿטיגהין גערנע יעדע געאייגנעטע געלעגענהייט בענוטצען, אום אויך דיא לאגע דער יודען אים אָריענטע צו פֿערבעססערן. דיא צייט, אין וועלכער מאן דיעזע אנגעלעגענהייט דער יודען אין רומעניען אם בעסטען צור שפּראכע ברינגען קאָננטע, לאָסט זיך פֿרייליך נאָך ניכט בעשטיממען. אינדעססען מאג זיין, דאס זיך אויף דעם קאָנגרעסע, אין וועלכעם דיא רעגעלונג דער אָריענטאלישען פֿראגע בעראטהען ווירד, זיך אויך איינע געלעגענהייט דארביעטען ווערדע, אום אויך דיא אנגעלעגענהייט דער יודען אין רומעניען צור שפּראכע צו ברינגען, אונד דא ווירד דער פֿערטרעטער דעם דייטשען רייכעס אויף דיעזעם קאָנגרעססע אללע בעשטרעבונגען אונטערשטיטצען, וועלכע דאהין צילען, דאס אויך דען יודען אין רומעניען אונד אים גאנצען אָריענטע דיאזעלבען רעכטע אונד פֿרייהייטען געוועהרט ווערדען, וועלכע איהנען אין דייטשלאנד פֿערפֿאססונגס-מעסיג געוועהרלייסטעט זינד. איך ערלויבע מיר צוגלייך, דיא געפֿעלליגע פֿערמיטטעלונג דעם פֿאָרשטאנדעס דער בערלינער יידישען געמיינדע צו דעם צוועקע ערגעבענסט צו ערביטטען, דאמיט דיעזע אנטוואָרט אויך צור קעננטניס דער איבריגען יידישען געמיינדען דייטשלאנדס געבראכט ווערדע.“ — זאָ לויטעט דאס שרייבען דעם שטאאטס-סעקרעטערס דעם אויסווערטיגען אמטעס אין בערלין. עס ווערע נון זעהר צו ווינשען, דאס ענדליך איינמאל אויך דיא לאגע דער יודען אין רומעניען דויערנד געבעססערט ווערדע, דאמיט דיא דאָרטיגען יודענפֿערפֿאָלגונגען איין ענדע נעהמען. רוסלאנד האט יא דען גאנצען קריעג נור מיט דער אויסרעדע בעגאָננען, דאס עס דיא לאגע דער קאטהאָליקען אים אָריענטע פֿערבעססערן וואָללע. נון האט רוסלאנד דען קריעג גליקליך בעענדעט, אונד זאָמיט זאָללטע עס אויך דען ווינשען דער איבריגען פֿריינינגען אייראָפּאישען מעכטע אין בעצוג אויף דיא פֿערבעססערונג דער לאגע דער יודען אים אָריענטע נאכגעבען. פֿרייליך מוס אין ערסטער רייהע רומעניען זעלבסט דיא איינווילליגונג צור עמאנציפּאציאָן דער דאָרטיגען יודען געבען!

* (רומעניען אנערקעננט ניכט דען רוסיש-טירקישען פֿריעדענספֿערטראג!) דאס זויבערע רומעניען, וועלכעס ניעדערטרעכטיג גענוג וואר, דען רוסען אין איהרעם רויב-צוגע הילפֿרייכע האנד צו ביעטען, פֿיהלט זיך נון אין זיינען ערוואַרטונגען זעהר ביטטער ענטטייזשט. אין דער זיטצונג דער רומענישען קאממער פֿאָם 6-טען דיעזעס נאהם דער דעפּוטירטע רעמעטריאַס דאס וואָרט אונד זאגטע: „רוסלאנד האט ניכט בלאָס זיינע פֿיינדע, זאָנדערן אויך אונס בעטראָגען. וויר פֿערגאָססען אן זיינער זייטע אונזער טהייערסטעס בלוט. אונד וואס ערהאלטען וויר אלס לאָהן? דאס וויר אלס געמיינע הונדע בעהאנדעלט ווערדען. ביים אבשלוס דעם וואפֿפֿענשטיללשטאנדעס דורפֿטען וויר, דיא וויר דאָך מיטגעקעמפּפֿט, קיין וואָרט מיטשפּרעכען, דא מאן אונס צו דען פֿערהאנדלונגען גאר ניכט צוליעס. ביים אבשלוססע דעם פֿריעדענס-פֿערטראגעס וואורדען וויר עבענפֿאללס אין דען בעראטהונגס-זאאל ניכט הינײנגעלאססען. אונד נון וויל אונס רוסלאנד אויך נאָך בעסאראביען ווענראייבען! עס זאגט אונס, דאס וויר היעפֿיר דיא דאָברודשא ערהאלטען ווערדען. יא וואָהל! אבער רוסלאנד וייס עס נור צו גוט, דאס בעפֿאָר 10 יאהרע פֿערגעהען, דאס נייע פֿירסטענטהום בולגאריען דיא דאָברודשא מיט פֿאָללעם רעכטע אונס וויעדער וועגנעהמען ווירדע! רוסלאנד דראָהט אונס זאָגאר מיט איינעם קריעגע, ווענן וויר דען לאנדשטריך בעסאראביען ניכט פֿריייווילליג אבטרעטען. אויך גוט! דיא ביזהעריגע פֿריינדשאפֿט רוסלאנדס האט אונס נור געשאדעט; פֿיעללייכט ווירד אונס עבען דעססען פֿיינדשאפֿט פֿאָן גראָססערעם נוטצען זיין! איך ערלויבע מיר דאהער פֿאָלגענדען אנטראג איינצוברינגען: 1) דיא רעגירונג מאָגע בייא אללען גראָס-מעכטען אום דיא אנערקעננונג דער אונאבהענגיגקייט אונד דען געגענווערטיגען בעזיטצשטאנד רומעניענס איינשרייטען, דאמיט בעסאראביען פֿיר אללע צייטען אלס בעשטאנדטהייל דעם פֿירסטענטהומס רומעניען בעטראכטעט ווערדע; — 2) דיא רעגירונג מאָגע ערווירקען, דאס אויך רומעניען איינען דעפּוטירטען אין דיא קאָנפֿערענץ ענטזענדען דירפֿע, דאמיט דערזעלבע אויף דער קאָנפֿערענץ דיא רעכטע אונד אינטערעססען רומעניענס פֿערטרעטע; — 3) דיא גאנצע רומענישע ארמעע איזט פֿאָן יענזייטס דער דאָנייא אונפֿערציגליך צוריקצוברופֿען; — 4) אללע פּונקטע, וועלכע רוסלאנד מיט דער טירקייא אים פֿריעדענס-פֿערטראגע אבגעשלאָססען, זינד פֿיר רומעניען ניכטיג אונד נולל, דא רומעניען דיעזען פֿריעדענס-פֿערטראג, דער אָהנע זיינע מיטווירקונג צו שטאנדע געקאָממען, ניכט אנערקעננט!“ — דיא רומענישע קאממער האט דיעזען אנטראג אנגענאָממען. עס איזט יעדאָך זעלבסטפֿערשטענדליך, דאס מאן אין פּעטערסבורג איבער דיא בעשליססע דער רומענישען קאממער נור לאכען מיסטע. אללײן דיא זאכע איזט איבערהויפּט ניכט ערנסט צו נעהמען. ווענן צווייא שפּיטצ-בובען אויף דער שטראססע זיך געגענזייטיג אין דיא האארע פֿאללען, זאָ מוס זיך יעדער אָרדענטליכע מענש איינער זאָלכען שלעגערייא זאָרגפֿעלטיג פֿערנע האלטען. עס איזט יא הייפֿיג דער פֿאלל, דאס דערארטיגע שפּיטצ-בובען

פֿאָלליעטאָן.

מערקווירדיגע פֿערהעלטניססע.

(30-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דעם העררן בעניאמין דע איזראעלי וואַרען מאנכע וואָרטע זיינעס פֿריינדעס וויללױאם גלעדסטאָן ניכט אונגלייכגילטיג געבליעבען. וויללױאם ערצעהלטע איהם פֿאָן איינער וואונדער-שאָנען יונגען פֿרויא, דיא אין איהן פֿערליעבט איזט, אָהנע איהן נאָך יע געזעהען צו האבען. וויללױאם זאגטע איהם יא, דאס דיעזע פֿרויא זיינע ווערקע בעוואונדערט, אונד איהן וויא איינען אונזיכטבארען ענגעל פֿערעהרט. בעניאמין וואָללטע זיך וואָהל ניכט אין ליעבעס-פֿערהעלטניססע מיט איינער פֿערהייראטעטען פֿרויא איינלאססען, אבער דיעזע וואָרטע וויללױאמ'ס ערוועקטען אין איהם נור דאהער אינטערעססע, וויל ער זייט לעטצטער צייט מעהרערע בריעפֿע אָהנע נאמענס-אונטערשריפֿט פֿאָן איינער דאמע בעקאָממען האטטע.

ערסט איינע שטונדע, בעפֿאָר זיך בעניאמין אין דען סאלאָן דעס מיניסטערס בוקינגהאם בעגעבען האטטע, ערהיעלט ער איינען בריעף מיט דערזעלבען דאמען-שריפֿט, עבענפֿאללס אָהנע נאמענס-אונטערפֿערטיגונג. דיעזער בריעף לויטעטע:

„הערר דע איזראעלי! יע מעהר איך איהרע ווערקע לעזע, דעסטאָ מעהר ענטציקטער בין איך פֿיר זיא. זיא שיינען אין דיא פֿיינסטען ווענדונגען דעס מענשליכען הערצענס צו דרינגען, זיא קעננען דיא נאטור דעס מענשען דורך אונד דורך. איך האבע זיא ניע געזעהען, אבער דענאָך קעננע איך זיא, איך לעזע איהרען גייסט אין איהרען ביכערן. דיאיעניגע, וועלכע דיעזע וואָרטע אן זיא ריכטעט, איזט איין מעדכען, דעססען זעעלע פֿאָן איהנען ערפֿיללט איזט. זיא האבען אין מיר דאס געפֿיהל איינעס נייען דאזיינס ערוועקט. איך מאכע מיר איהרע געדאנקען צום מוסטער, נאָך וועלכעם איך מיך ריכטען וויל. זיא דירפֿען מיך ניכט מיספֿערשטעהען, גלויבען זיא יא ניכט, דאס היער אירגענד איין פֿריוועניצטער איינען ליעבעס-פֿאדען אום זיא שפּינגען וויל. איך וויעדערהאָלע איהנען, דאס איך זיא ניע געזעהען האבע, אונד איך פֿירכטע מיך אויך, זיא צו זעהען, דא איהר ווירקליכעס אויסזעהען פֿיעללייכט ניכט נאָהין נאָך דעם געדאנקען-בילדע, דאס איך פֿאָן איהנען האבע, זיין ווירד. איך וויל בלאָס איהרען גייסט אונד ניכט איהר קאָרפּערליכעס וועזען בעוואונדערן, דא זיא מיך ניכט קעננען, זאָ דאַרף איך עס איהנען פֿרייא זאגען: איך בין מאטעריעלל רייכער אלס זיא, איך בין יונג אונד מיינע שפּיעגעל אונד מיינע פֿערעהרער זאגען מיר, דאס איך אויך שאָן בין. — אבער ניכט מיינע יוגענד אונד שאָנהייט אונד אויך ניכט מיין גראָסער רייכטהום ערטהיילטען מיר יעמאלס דאס בעגליקענדע געפֿיהל, וועלכעס איך אים געדאנקען אן זיא עמפּפֿינדע. — לעבען זיא וואָהל. איך ווערדע זיא נאָך מיט מאנכען דעראַרטיגען בריעפֿען בעלעסטיגען, זיא ווערדען אבער דיא שרייבערין קוים ענטדעקען.“

זאָ לויטעטע דיעזער בריעף, דען בעניאמין ביים פֿאָרטגעהען אין דיא ברוסט-טאשע שטעקטע. בעניאמין גלויבטע שאָן, דיא שרייבערין דיעזער בריעפֿע ווערע יענע יונגע פֿערהייראטעטע פֿרויא, אבער אין דיעזעם בריעפֿע הייסט עס יא, דאס דיא שרייבערין דעסזעלבען איין מעדכען זייא. —

אלס נון יעטצט בעניאמין פֿאָם מיניסטער בוקינגהאם דער שאָנען וויקטאָריא פֿאָרגעשטעללט וואורדע, דא בעמערקטע ער, דאס דיעזעס שאָנע מעדכען אין גראָסטע פֿערלעגענהייט קאם, וואס זאָנסט בייא זאָלכען געלעהרטען אונד רייכען דאמען אין גראָססערען הייזערן ניכט דער פֿאלל צו זיין פּפֿלעגט. זיא ציטטערטע אונד ליעס דען פֿעכער אויס דער האנד פֿאללען. בעניאמין וואר גאלאנט אונד ביקטע זיך, דען פֿעכער אויפֿצוהעבען — אונד הייבייא וואר איהם איין בריעף אויס דער טאשע געפֿאללען. אלס וויקטאָריא דיא אדרעססע דעס בריעפֿעס ערבליקטע, דא ערקאננטע זיא איהרע האנדשריפֿט, אונד איהרע פֿערלעגענהייט וואר אום זאָ גראָסער, דא זיא זיך נון פֿערראטהען גלויבטע.

וויקטאָריא וואוסטע זיך אבער גלייך צו פֿאססען, אונד זאגטע לעכעלנד צו בעניאמין: „איך דאנקע איהנען! זעהען זיא, וויא זיך דאס טהעאטער-שטיק „עדוארד אונד קוניגונדע“ אויך אים ווירקליכען לעבען וויעדערהאָלט!“

(וויר וואָללען היער דעם לעזער ערקלערען, וואס זיא מיט דעם טהעאטער-שטיק „עדוארד אונד קוניגונדע“ מיינטע. אין דיעזעם קאָממט עס פֿאָר, דאס זיך איין אייטלעס מעדכען, נאמענס קוניגונדע, פֿעסט פֿאָרגענאָממען האטטע, נור איינען זאָלכען מאנן צו הייראטען, דער זיך פֿאָר איהר אויף דיא קניע ניעדערביקט אונד איהר זאָ קניענד דיא ליעבע געשטעהט. זיא לערנטע נון שפּעטער איינען יונגען מאנן, נאמענס עדוארד, קעננען, וויא פֿערליעבטע זיך אין איהן, אבער עדוארד וואָללטע פֿאָר איהר דורכאויס ניכט קניען. זיא ווענדעטע אללע מאָגליכען מיטטעל אן, אבער ניכטס האלף. עדוארד וואָללטע פֿאָר